

Ra lần thứ hai

Giá : 0\$10

CÂU CHUYỆN

Causerie sur le têt

ĂN TẾT

80 Trise
INDO-CHINOIS

549

par
ÁI - NHƠN

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 7789

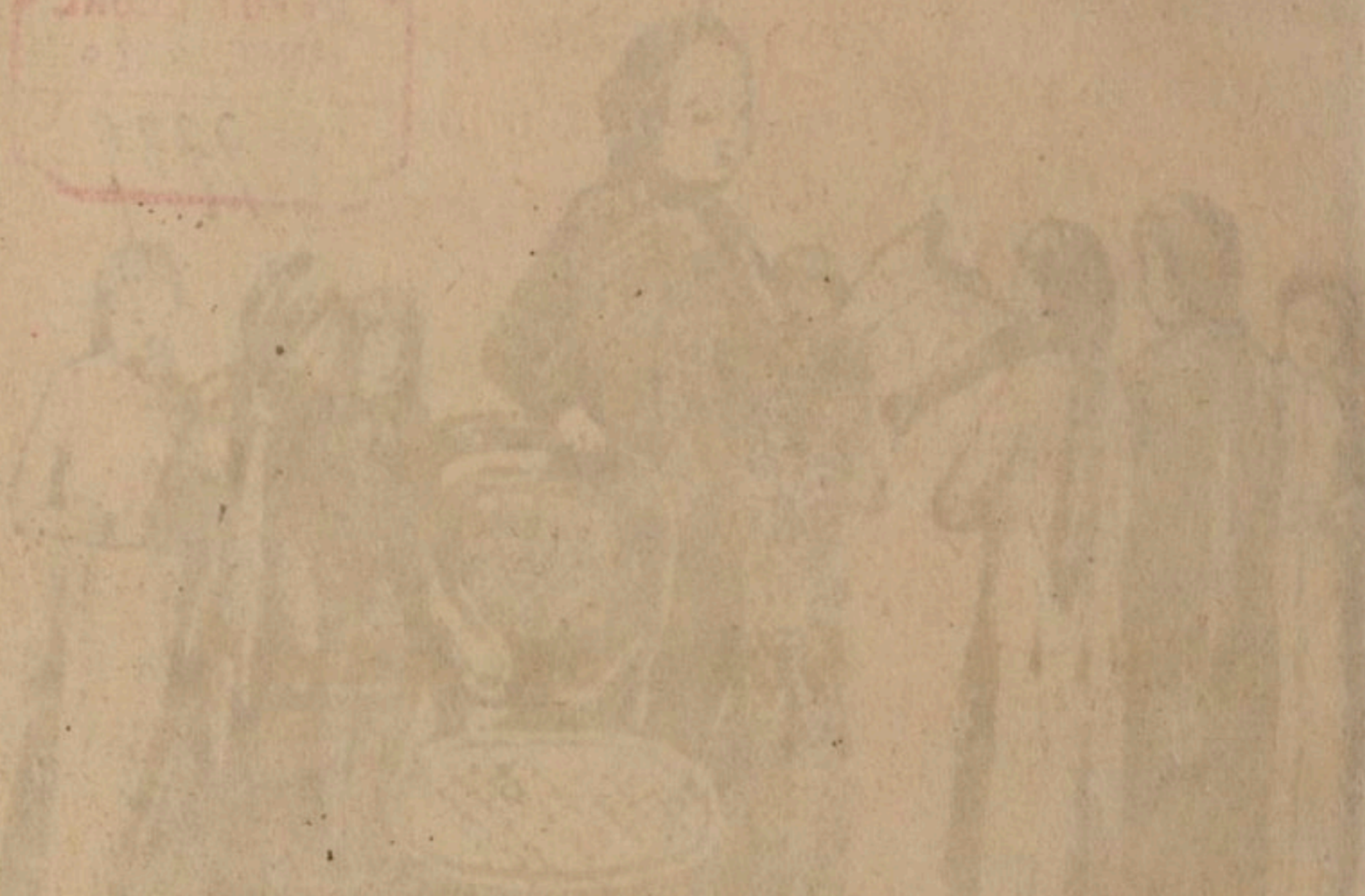
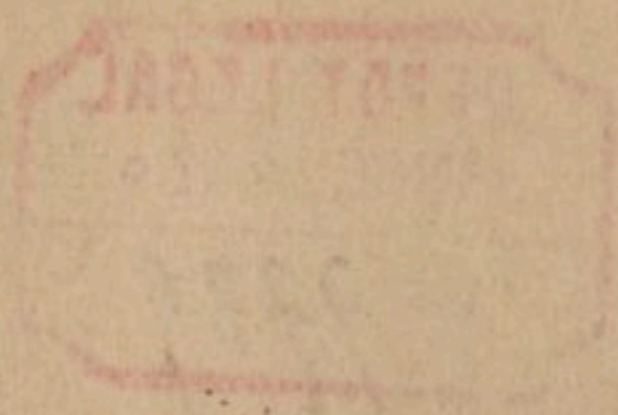

DESIGN - CLICHE - SAIGON

N. Mai

ĐỒ ĐEN BA BỮA TẾT
MẶN LẠT MÃY NGÀY XUÂN

Saigon — Imp. Thiệt-Hành. 15, rue Filippini

Handwritten signature in blue ink.

BỘ ĐEN BA NGÀY TẾT
MÀ LÁT MÂY NGÀY XUÂN

ĂN TẾT

Đông-bào ta, mỗi năm lo ăn «Tết» mà ít ai xét việc ăn tết ấy là di gì, phải đáng nên làm hay là không, nêu xét cho chí-ly rồi, thì việc ăn tết, chẳng chi rằng lạ ! Tục đã bày, hề đúng 12 tháng, thì gọi là 1 năm; mà đến ngày 30 tháng chạp, thì ngày ấy là cuối năm này, hầu sang năm khác (tục gọi năm mới).

Phân ra như vậy, cho biết việc nào, làm ra dạng mấy năm; người nào, dạng mấy tuổi bấy nhiêu đó vậy thôi, chớ chẳng chi khác nữa. Mà tục-lệ ăn tết này, là của người Tàu bày ra, mình bắt chước làm theo, chớ chẳng phải cái tết của ta, hay là tết ấy là ngày kỷ-niệm chi của ta đâu.

Đông-bào ta, nên kỹ xét, phải biết rằng : cái tết là vậy đó, chớ chẳng có ý chi hay việc gì khác nữa ráo thấy.

Ấy là; Phân ranh-hạng, cho biết năm, biết tuổi, đó thôi, không có chi rằng quý, mà phải trọng, phải lo cho tổn tiền, lại,

thêm nhọc trí nữa.

Dòm thấy nhiều người, bộ ham ăn tết quá! Hễ tới tết, thì lo mua, nào là: Tượng-liễn, cam-hồng, giày áo giày-quần, mua nhan, mua pháo, sâm quần, máy áo, lộn-xộn lằng-xăng, kể đã không xiết! (Ấy là: Gởi tiền cho khách-trú đem về bên Trung-huê đã!)

Chả lẽ hay: Nga thì ở rơ là, không mà áo quần, không ăn uống hay sao; để đến ngày tết, chạy sập chạy ngựa mà mua, sâm dư vậy? Giàu thì cứ việc mua xôi-xả, còn nghèo thì lo vay hỏi, tiền tháng, tiền ngày, mà sâm. mà mua, cha chà! Tệ quá đi thôi!!

Lại bày-đặt cứ-kiên, kia nọ lằng-xăng, cho mệt ngày giờ làm ăn nữa; sợ động dật, không cho giả gạo, đồn cây, vân. vân. Vậy chớ đột pháo-đại, pháo tre, cây nào, cây này, bằng bập tay, bập chơn, tiếng nổ: RẦM!... RẦM!... DỪNG!... DỪNG!... Vang rân, há không động dật hay sao ?? (Thiệt là nói lêu quá)!

Còn lắm đũa tối-tệ, về việc ăn tết, nêu kể ra hết, thì choán giầy rất nhiều, vậy xin tóm-tắt bày nhiều, cúi xin đồng-bang kỹ nghĩ, thì dư thấy, dư hiểu liền, chẳng chi rằng khó xét (1)

Đồng-bào, nên xét rành, nghĩ tốt, mà giảm lâu cái việc ăn tết đi, nêu biết ngày tết ấy, là ngày ranh-hạng, cho một năm, thì chẳng lạ chi hết thấy, chẳng có chi mà đáng vui, đáng mừng! Đáng vác tiền xài-phí, cho uổng của, tốn công, càng thêm nhục trí!

Dáng giảm thay cái việc ăn tết!!!

Thơ rằng:

Tết nhứt ưa làm chi? Phá xài bậy, ích gì?
Hại, hao công, tốn của, Xin kĩ xét, chừa đi!

---

(1) Nước ta, chưa có cái lễ kỉ-niệm nào cho chánh-lý, cho xứng-dáng, thiệt là đáng hổ, đáng buồn, biết bao, phần nhiều là khóc lăm Gò Mối vậy thôi.

MÃY LỜI BÀN THÊM

Về việc ăn tết, ai thôi dứt cũng tốt, ai giảm bớt cũng hay, nếu ai còn cứ việc vui chơi như thường, xin nhớ rằng những món nào là đồ thổ-sản, hay là ngoại-hóa, mà tiệm Annam có bán, thì đến đó mà mua, đừng đồng tiền mình xa-xỉ đó nó còn ở lại trong nước mình, nếu nước được mạnh giàu, thì con cháu ta ngày sau đang hưởng sự giàu sang sung-sướng đó...

ĐỒNG BÀO NÊN NHỚ RẰNG :

Đồng-bào ví biết thương nhau,
Dân khôn, nước mạnh, sang giàu thua ai ?

Người Annam, thương Annam,
Lập sông, phá núi dầu làm cũng xong.
Mua đâu, thì cũng tồn tiền,
Đồng-bào giúp lẫn lợi quyền còn đây.
Thà liêu một trận muôn quưng,
Chẳng thà đồng diều, đem dựng nước ngoài
Dân khôn khéo, nước mạnh giàu,
Nhờ dùng nội-hóa, mới mau dựng thành.

ĐỐT PHÁO

Sách, Âu-học tâm-nguyên, nói rằng: « Đời nhà Đường, có tên Lý-Điền, là người biết phép trừ Quỷ; đời ấy, có một con Quỷ, tên là Sơn-Tao. nay bắt người ta làm! Thấy Điền, chẳng dùng phép chi lạ rảo thầy, cứ việc lấy mắt tre, bỏ vỏ bèo má đốt, cho nổ vang, cho Quỷ sợ, dặng xuât khỏi mình kẻ bịnh ».

« Đó! Tích đốt pháo, là vậy đó, chớ không có chi lạ nữa. Đông-bang, thử nghĩ coi, việc đốt pháo, có phải là vì tin đều dị-đoan mà bày việc vô ích như thế hay không? Quỷ ôi! Là quỷ!

Ấy vậy, đông-bang, nên nghĩ cho thiệt kĩ, xét cho thiệt rành, mà bỏ dứt cái việc đốt pháo đi: vì đốt nó, cũng là đều hại nhẽ, cho nhưn quần cho xã-hội vậy.

Đốt pháo nhảm lúc rui ro thì là; Cháy nhà cửa, tét tay chơn, nám mặt-máy; hại những người già-cả, hoặc trẻ em, giựt mình là khác nữa. Còn 1 đều đại hại hơn hết,

là thấy một số tiền xuống sông rất nhiều,
rất ồng !

Nội còi Việt-Nam ta đây, mỗi năm đốt
pháo, cũng tốn đến bạc triệu, chớ phải ít-
oi-gi. cái tiếng lóp... bốp... ðùng!! mà
ham đốt pháo? Thôi! Đốt nữa làm chi nà!
Bỏ phứt cái thói làm lều đó đi nà!

Rất khôn tuay / Cho việc đốt pháo!!

Thơ rằng:

Đốt pháo làm chi lóp-bốp... ðùng!

Tồn tiền vô ích, lại hao công!

Rủi-ro nhà cháy, tay-chơn lét;

Vong mạng nhiều người có ồng không?

Thiên hạ ðôn

Lê-Mai 15, rue Filippini — Saigon

Có bán thuốc xổ TÂY-DỘC, thuốc Vô-
đình-Dân và các thứ rượu thuốc của M.
Postal.

Lại có bán thuốc DAU LẬU và thuốc
BẠCH DÁI rất hay.

DƯA ÔNG TÁO

Lộ thường, mỗi năm đến ngày 23 tháng chạp, thì nấu chè, xôi cúng, gọi là đưa ông Táo về trời, đàng tâu việc lành dữ của mọi người trong Thê-gian (Đóc Tồ).

Húy cha chả! Nếu nói vậy, thì ở trên đời, cũng có người làm việc nữa, phải chơi gì? Phải có quan-quyền, thấy nấy, thấy nọ như dưới Thê-gian đây nữa sao! Phải có đủ các thứ bộ số, đàng biên chép những việc lành dữ của mọi người, mà thường phạt nửa chớ! Mà không biết mây ông ở trên, dùng thứ chữ nào, mà ghi chép đa há?

Đồ chừng ông trở lại, những vị có đưa đón ông đó, hỏi thăm coi, trên trời dùng chữ Tây, chữ Tàu, hay là chữ quốc-ngữ cho biết. (Dị-doan ôi! Là doc Tồ !)

Dám trách! Buổi xưa, có làm vị bày nhiều việc hoang-dàng thái quá, mà gieo giống tệ đến nay!

Ta nên kĩ xét, mà bỏ phứt cái việc đưa

Ông Táo đi cho rồi, đừng có làm lều chi
vậy, tốn tiền vô ích ! Uống lăm ! Ai ơi !
Hoang-dàng thay ! Cho cái việc đưa ông Táo

Thơ rằng :

Cái tỵ đưa ông táo ;
Nói nghe thiệt gât láo,
Việc hoang-dàng chớ tin,
Cúng-quải, tốn chè-cháo !

TÔI CHỨNG CHẮC RẰNG :

Thuốc « tây-độc » thiệt hay quá chừng,
con nít lới 15 tháng 1 hoàn chia làm tư,
lới 8 tới 10 tuổi 1 hoàn chia làm 2 mà uống,
thì nó xỏ những « sên mền » Lái nhỏ-nhỏ
ra cả nước.

Quý hóa thay cho thuốc TÂY-ĐỘC !!!

TẠ - HÔNG - AN

Société des Cultures Tropicales Saigon

Êch kêu muôn tiếng, không ơn nước,
Quả gáy vại canh, có nợ nhà.

DÁN LIỄN

Sích, Sơn-hải kinh nói rằng: Có 1 cây đảo rất lớn, nơi phía đông, hòn núi Sóc-sơn, có 2 vị Thần, tên là: «Huật-Lũy, Thần-Thơ» ở trong mình 2 cây đảo ấy. Loài ma, quỷ, thì sợ 2 ông thần này lắm, vì 2 ông đi đâu, thì có đem dây theo, hề gặp quỷ, ma, thì đón bắt nuốt nhau đi. Bởi vậy cho nên, ma, quỷ nghe đến cái tên của hai ông thì hoảng kinh!

Vì vậy, cho nên, đời ấy người ta viết liễn, để bốn chữ là: «THÂN-THƠ HUẬT-LŨY» mà dán nơi cửa ngõ, dặng nêu cái danh của hai vị thần ấy, là có ý làm cho ma, quỷ, chẳng dám vô nhà, mà phá khuấy.

Xem như tích dán liễn, chỉ ra trên đây, là một việc dị-đoan vô cùng! Theo người biết xét, phân biệt trắng đen, rõ ràng, tả chánh, thì ai lại sợ, ai thêm tin, về việc dán liễn này bao giờ.

Đồng-bào ta, phần nhiều người, ham dán liễn lắm! Không dè việc ấy, là đều vô ích

vậy. Viết liền đã tốn tiền, lại dán lên thêm
dờ cột, dờ vách, dờ cửa là khác nữa.

Khi cất nhà mới, hoặc làm đám cưới, thì
viết dán rườ-rực, đồ đen, tím-lum, mà nhứt
là mấy ngày tết, thì dán nhiều hơn hết,
Viết mấy câu liền, toàn là lời: Chúc lành,
cầu sang luôn luôn. lại cũng có lắm câu,
khoe danh, già nghĩa nữa.

Viết những là: « Ngũ phước làm môn.
Tân tài, tân lợi, Bình-an, phước-thọ, Phú-
quới, vinh-hoa. Môn anh-hùng... Gia quân-
tử... v. v. »

Lại bày viết 1 câu tới cả chục chữ, mà
cho mấy chữ hay câu nào, thì mỗi mỗi,
cũng đều cầu sang giàu, ước mạnh giỏi đó
thôi. (Cái túi tham vô hình, mà cũng không
có đáy nữa chớ!)

Cha chà! Nếu ước vậy, dặng vậy, thì mấy
người nhà có dán liền đó, khỏi nghèo-nản,
đau-ôm chi hết đa há? Thôi! Xin đừng ham
cái việc dán liền mà làm chi, vô-ích lắm,

bớ ai ôi!

Vô-ích thay! Cho việc dán liền!

Thơ rằng:

Dán liền, chúc giàu sang;

Thiệt làm lâu, rõ ràng!

Tồn tiền, vô-ích quá!!

Khéo ước, chuyện hoang-đàng!!!

DỰNG NÊU

Sách nói rằng: « Mỗi xứ, đều có 1 vị thần ở tại đó, dạng cai trị Quỷ, Yêu. Mà đến ngày 30 « Tết » thì chư thần mặc về châu trời; ngày ấy Yêu, Quỷ thừa dịp vắng chư thần, thì lên xúm phá hại muôn dân. Bởi cơ ấy, nên người ta về 1 cái bùa « Bác-quái » treo trên cây đào, dạng mà trừ loài « Yêu, Quỷ ».

Còn treo; Trầu, cau và ít tờ vàng-bạc đó, ấy là gọi chút lễ mọn vậy thôi, chứ không ý chi khác nữa.

Ấy đó! Sự tích dựng nêu la vậy đó đã,

chớ chẳng có nghĩa-lý chi hay, mà cũng không bổ-ích gì cho ai chút nào, sao lo dựng lo cúng làm chi?

Chẳng hiểu, mây vị thần nấy, có cánh như chim, hay là cỡi máy bay mà thả tuốt lên Trời đặng há? (Láo Tỏ đa)!

Việc dựng nêu, coi nhỏ mọn vậy, chớ cũng tốn đến bạc ngàn, bạc muôn, phải ít-oi gì sao? (Vi nhiều nhà). Nào là : Chè, xôi, cau, trầu, vàng bạc, nhang, pháo, hoặc «thèo-lèo», có nhà lại tốn thêm 1 cây tre nữa, dượng ấy, há chẳng tốn đến bạc ngàn, bạc muôn hay sao?

Cúi xin đồng-bang, hãy kĩ xét việc phải chăng, mà bỏ phứt cái thói dựng nêu cho rồi, chẳng nên làm lâu mà chi, tốn tiền càng thêm vô-ích!

Bậy bạ thay! Cho cái tục dựng nêu !!

Thơ rằng ;

Cái tục dựng nêu chẳng ích đâu,
Làm chi bậy-bạ, tốn cau trầu,
Chắc gì, có những loài yêu, quý?
Tốn của, lăm tin, chác lấy sáu.

天

Tây-Bắc, nên mới được vậy đó.
 Là một phương diện rất khác xa hẳn
 Trong việc trị vì các nước khác nhau.

Trong mình tôi mà được mạnh khỏe đây,
là nhờ thường uống thứ thuốc xỏ hiệu
TÂY-ĐỘC, nên mới được vậy đây,